

ECHO

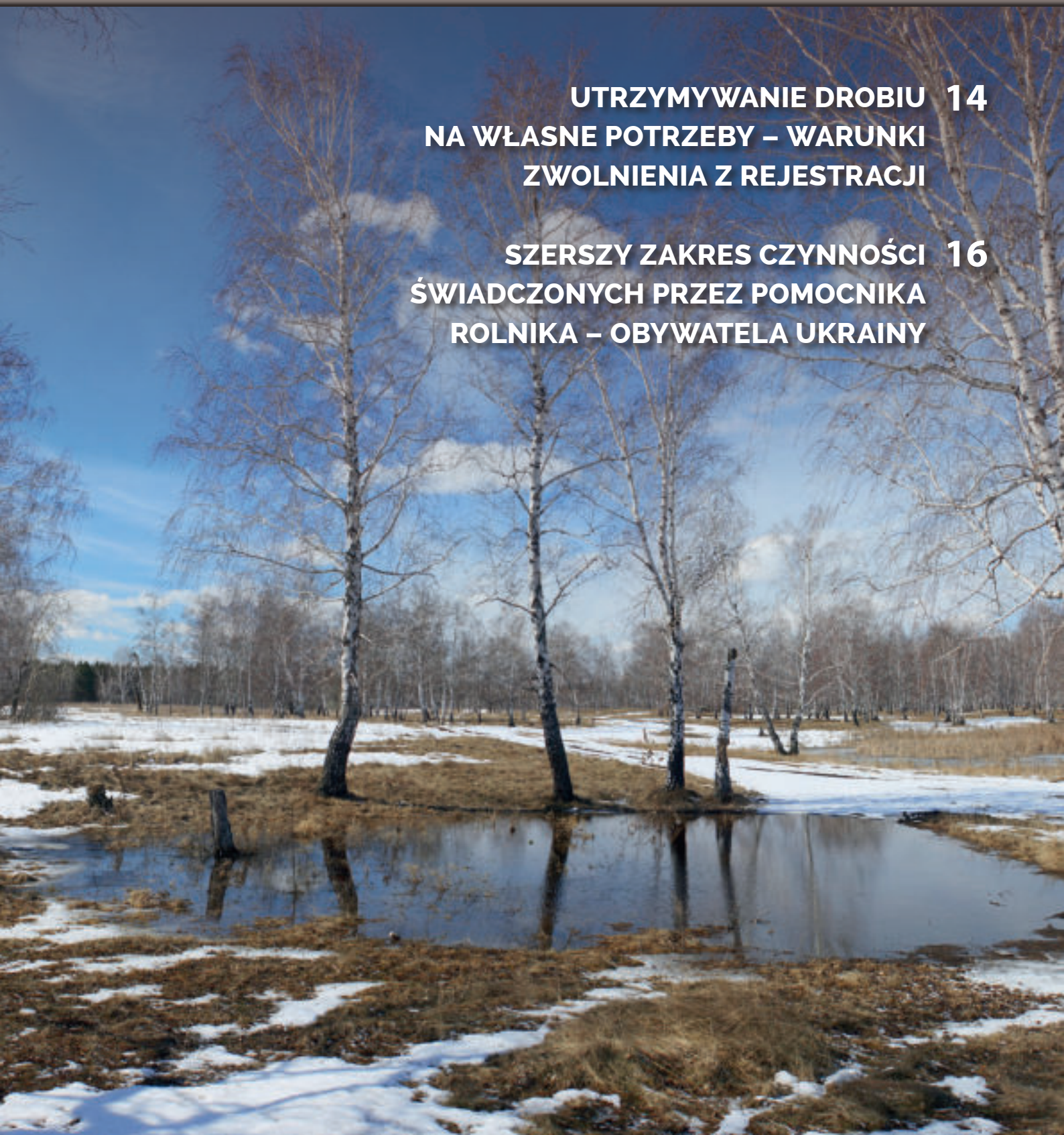
ZACHODNIOPOMORSKIEJ WSI

Nr 2/2023

**UTRZYMYWANIE DROBIU 14
NA WŁASNE POTRZEBY – WARUNKI
ZWOLNIENIA Z REJESTRACJI**

**SZERSZY ZAKRES CZYNNOŚCI 16
ŚWIADCZONYCH PRZEZ POMOCNIKA
ROLNIKA – OBYWATELA UKRAINY**

**Bank Spółdzielczy
w Goleniowie**

**Kredyt WŁASNY HEKTAR
na zakup ziemi**

**• okres kredytowania do 15 lat
• kredyt do 800 000 zł**

**O szczegóły pytaj w placówkach Banku:
NOWOGARD, MASZEWO, LOBEZ, WĘGORZYNO, CHOCIWEL,
GOLENIÓW, DOBRZANY, DOBRA, IŃSKO, STEPnica**

www.bsgoleniow.pl

Zachodniopomorska Izba Rolnicza

- Prezes Izby: Andrzej Karbowy
Wiceprezes Izby: Jerzy Mariak
Członkowie Zarządu: Mirosław Ignaszak, Kazimierz Kuligowski, Anna Rydzkowska
- Zajmujemy się w szczególności:
- bezpłatnym doradztwem prawnym;
  - działalnością szkoleniową;
  - zbieraniem opinii, wniosków, analiz i informacji gospodarczych;
  - działaniem na rzecz tworzenia rynku rolnego;
  - pomocą w powoływaniu zrzeszeń i stowarzyszeń producentów rolnych;
  - doradztwem w zakresie produkcji rolniczej;
  - współpracą z jednostkami doradztwa rolniczego;
  - działaniem na rzecz rozwoju infrastruktury rolnictwa i wsi;
  - doradztwem w zakresie poprawy jakości produktów rolniczych;
  - promowaniem produktów rolniczych i ich eksportu;
  - działaniem na rzecz ochrony środowiska i wiejskiego dziedzictwa kulturowego.

Echo Zachodniopomorskiej Wsi: pismo Zachodniopomorskiej Izby Rolniczej.

Adres redakcji:

ul. Chmielewskiego 22A/9, 70-028 Szczecin

tel. 91 484 40 72

e-mail: izba@zir.pl

www.zir.p

ul. Słowiańska 5, 75-846 Koszalin

tel. 94 346 05 14

e-mail: koszalin@zir.pl

www.zir.pl

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

Szanowni Państwo!

Nie milkną narastające obawy co do przyszłości polskiego rolnictwa. Podejmowane są rozmowy, organizowane protesty, a wszystko po to, aby wypracować konkretne mechanizmy zabezpieczające godne życie rolników. Niestety sytuacja rolników w przeddzień wiosennych prac polowych, przy braku rozwiązań i zasad ustawowych, rodzi frustrację i niepewność. Warunkowość, ekoschematy i kodeks rolny nadal nie pozwalają na prawidłowe rozwiązania podyktowane zasadami dobrej praktyki rolniczej. Mam nadzieję, że akty prawne pojawią się wkrótce.

Zachęcam do lektury celem zapoznania się z innymi ważnymi wydarzeniami.

Andrzej Karbowy – Prezes Zarządu Zachodniopomorskiej Izby Rolniczej.

Spis treści

INFORMACJE ZACHODNIOPOMORSKIEJ IZBY ROLNICZEJ	4
POSIEDZENIA ZARZĄDU ZIR	4
POSIEDZENIA RAD POWIATOWYCH ZIR	4
INFORMACJE KRAJOWEJ RADY IZB ROLNICZYCH	9
INFORMACJE AGENCJI RESTRUKTURYZACJI I MODERNIZACJI ROLNICTWA	12
INFORMACJE MINISTERSTWA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI	13
INFORMACJE PAŃSTWOWEJ INSPEKCJI OCHRONY ROŚLIN I NASIENICTWA	15
INFORMACJE KASY ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO	15
ZAPROSZENIE DO UDZIAŁU W KONKURSIE PLASTYCZNYM KRUS	16
PRZEPIS – CUKINIA W CURRY	17

INFORMACJE ZACHODNIOPOMORSKIEJ IZBY ROLNICZEJ

POSIEDZENIE ZARZĄDU ZIR

W dniu 10 lutego 2023 r. odbyło się posiedzenie Zarządu Zachodniopomorskiej Izby Rolniczej poszerzone o udział przedstawicieli poszczególnych powiatów Zachodniopomorskiej Izby Rolniczej. Na posiedzenie zaproszeni zostali także przedstawiciele związków zawodowych.

Tematem posiedzenia było omówienie aktualnej, fatalnej sytuacji w rolnictwie, która budzi ogromny niepokój wśród rolników.

Spotkanie miało w dużej mierze na celu zapoznanie się z opiniami przedstawicieli rad powiatowych ZIR w temacie zapoczątkowanej akcji protestacyjnej przez Solidarność RI – protest zaplanowano na 14 lutego. W toku dynamicznej dyskusji podkreślono trudną sytuację, w jakiej znaleźli się polscy producenci rolni. Nierozważne decyzje i wypowiedzi polityków doprowadziły do sytuacji kryzysowej w wielu gospodarstwach. W ocenie Zarządu Zachodniopomorskiej Izby Rolniczej pozostawienie sytuacji w obecnym stanie i dalszy niekontrolowany napływ zboża i innych produktów z Ukrainy ostatecznie doprowadzi do upadku polskie gospodarstwa. Zarząd ZIR nieprzerwanie apeluje o podjęcie szybkich

działań i wypracowanie sprawnych mechanizmów ochrony polskiego rolnika. W ocenie Zachodniopomorskiej Izby Rolniczej należy jak najszybciej przystąpić do rozmów, aby uniknąć katastrofy. Sytuacja pogarsza się z każdym dniem i nie należy odzwalniać podejmowania trudnych decyzji. Dalsze zezwalanie na niekontrolowany napływ zboża i innych produktów z Ukrainy doprowadzi do nieodwracalnych negatywnych skutków w polskim rolnictwie. Zrozumiałe jest zatem, że rolnicy zaczynają przystępować do protestów.

Pan Piotr Kamiński, reprezentujący powiat goleniowski z ramienia ZIR oraz będący jednocześnie przedstawicielem Solidarności RI, przedstawił założenia planowanego protestu i odczytał postulaty związku.

Wszystkie poruszone kwestie zostaną przedstawione na najbliższym posiedzeniu Krajowej Rady Izby Rolniczych. Obecna sytuacja wymaga pilnej reakcji rządu.

W dalszej części posiedzenia Zarząd zapoznał się z bieżącą korespondencją Zachodniopomorskiej Izby Rolniczej oraz omówiono aktualne sprawy dotyczące organizacji pracy biura ZIR.

POSIEDZENIA RAD POWIATOWYCH ZIR

Dnia 27.01.2023 r. odbyło się posiedzenie rady powiatowej ZIR powiatu sławieńskiego.

Spotkanie otworzył delegat p. Leszek Dydyna. Rozpoczął minutą ciszy w związku ze śmiercią przewodniczącego Rady Powiatowej p. Zdzisława Sieradzkiego.

Porządek obrad przewidywał tematy: Obecna sytuacja prawna Rady Powiatowej ZIR, Obecna sytuacja rolnictwa zachodniopomorskiego, a przede wszystkim w powiecie Sławno, Wystąpienia zaproszonych gości, Dyskusja, Sprawy statutowe i organizacyjne oraz sprawy różne. Porządek obrad został

przegłosowany jednogłośnie. Obecna sytuacja prawna Rady w związku ze śmiercią Przewodniczącego wygląda następująco: zgodnie z Ustawą i Statutem ZIR to WZ przyjmuje uchwałę wygaśnięcia mandatu członka. Termin WZ przewidywany jest na miesiące kwiecień–maj m.in. dlatego, aby można było

podjąć inne ważne uchwały dot. m.in. wyborów do Izby. W związku z tym „rolę” przewodniczącego RP będzie prowadził Delegat do WZ p. Leszek Dydyna. Kadencja Rad Powiatowych kończy się 28 lipca br.

Rozmawiano o sytuacji rolnictwa w powiecie oraz w całym kraju w kwestii napływu zboża i spadającej w bardzo szybkim tempie cen za płody

rolne. Generalnie wszystkie gałęzie produkcji (od roślinnej po zwierzęcą) stają się nieopłacalne. Pani Joanna Surgiel, Kierownik PZDR oraz p. Marlena Cospan przeprowadziły szkolenie dot. ekoschematów w nowej WPR. Na dzisiaj nie ma pewności, że przedstawiane propozycje wejdą w życie, ponieważ nie ma projektów aktów prawnych.

Kontrowersje wywołał temat telefonów z BP ARiMR do rolników mających powyżej 50 ha, gdzie pytano m.in. o zapasy zbóż.

Nie ma problemu obecnie ze skupem zbóż tylko cena jest decyzyjna 1080 zł pszenica paszowa, 2000 zł rzepak.

Prawdopodobnie w lutym ma wejść w życie Ustawa o Biogazowniach – specjalna Ustawa – dla rolników.

Dnia 27.01.2023 r. odbyło się posiedzenie rady powiatowej ZIR powiatu białogardzkiego.

Posiedzenie rozpoczęła Przewodnicząca Rady Powiatowej Pani Anna Rydzkowska witając zebranych, po czym przedstawiła tematy spotkania.

1. Zasady wapnowania oraz ekoschematy – nowe płatności w ramach płatności bezpośrednich w latach 2023–2027.
2. Ogólne zagadnienia dotyczące KOWR oraz sposób restrukturyzacji PAKK Borzysław.
3. Sprawy bieżące.

Zasady wapnowania oraz składanie wniosków i dofinansowanie do wapnowania przedstawił pan Adrian Ulański pracownik Stacji Ochrony Roślin.

Następnie szkolenie w zakresie planu strategicznego WPR przedstawiła pani Emilia Romańska, pracownik Ośrodka Doradztwa Rolniczego. Omówiła szczegółowo nowe zasady płatności bezpośrednich oraz ekoschematy i dobrostan zwierząt, które to będą podstawą do płatności. Drugim wiodącym tematem była restrukturyzacja gruntów rolnych po PAKK Borzysław, którą przedstawili Dyrektor KOWR OT Koszalin pan Piotr Dziadul oraz kierownik Wydziału KU-

RiGZ pan Piotr Chmielowicz. Powierzchnia do podziału to 756 ha. Zależy nam na tym, aby trafiły do gospodarstw rolnych. Do budynku będzie przydzielony areal gruntu i będziemy chcieli to rozdysonować na sprzedaż dla rolników. Rolnicy zaproponowali rozdysponowanie działek od 20–25 ha, takie działki są najbardziej uzasadnione.

Rolnicy wnioskowali, aby te grunty zostały rozdysponowane dla rolników z gminy Tychowo. Dyrektor KOWR poinformował, że należy taki wniosek złożyć do Rady Społecznej przy KOWR, grunty będą przygotowane dopiero po zdaniu przez PAKK Borzysław.

Dnia 31.01.2023r. odbyło się posiedzenie rady powiatowej powiatu koszalińskiego.

Spotkanie rozpoczął przewodniczący RP zgodnie z porządkiem obrad. Przedstawił informację z działalności RP Koszalin. Następnie Pan Prezes ZIR Andrzej Karbowy omówił działalność Zarządu. (m.in. omówił spotkanie pięciu Zarządów sąsiadujących województw na którym zostało podjęte stanowisko dotyczące złej sytuacji w rolnictwie, brak odpowiedzi do dzisiaj. Wnioskowaliśmy m.in. o pilne spotkanie z Ministrem Rolnictwa. Tematy, które podnoszone są niezmiennie to m.in. Zielony Ład, ekoschematy, dobrostan zwierząt, drastyczne obniżki cen zbóż, wzrost cen produkcji, nawozy, paliwo, energia itp. Zarząd pracuje w różnych Komisjach (sejmowych, senackich).

Następnie zabrał głos wiceprezes Jerzy Mariak z obawą o przyszłość rolnictwa. Nawiązał do roku 2021 r. i pomocy suszowej, w 2022 r. pomoc wyniosła 2600 zł, po czym szeroko omówił ostatnie spotkanie w Warszawie w MRiRW w dniu 18 stycznia. Zaznaczył, że nastąpił spadek cen mleka o 30gr/l oraz likwidacja m.in. gorzelnii, które w jakiś sposób tworzyły łańcuch produkcji w rolnictwie. W kraju było około 960 gorzelnii,

zostało do 40, a był to „ciąg” produkcji – zboża – wywar gorzelnia – zwierzęta. IUNG nie robi rzetelnych badań w przypadku suszy. Nie widzę przyszłości dla małych rolników aby pozostali na wsi. Następnie p. Anna Rydzkowska – my nie chcemy nic za darmo! Wysiew nawozów od 1 lutego? Dlaczego pomimo wielokrotnego wnioskowania nie został zmieniony termin? Ogranicza się nam produkcję takimi decyzjami ustawowymi.

Pan Zenon Okupski stwierdził, że jest to światowe, świadome niszczenie rolnictwa. Nie widzę innej drogi jak współ-

ne działania. Nie możemy się dzielić między sobą, bo łatwiej się wprowadza chaos.

Pan Kazimierz Kuligowski przewodniczący RP zadał pytanie wprost Panu Prezesowi PZZ Stojsław – ile Pan skupił zboża z Ukrainy? – daję Państwu słowo honoru, że do dzisiaj nie skupiliśmy ani 1 tony zboża ukraińskiego. Prezes Andrzej Karbowy zadał kolejne pytanie, nie kupujemy a czy Pan przecho- wuje w PZZ Stojsław zboża (pszenica) pochodzące z Ukrainy? Odpowiedź jednoznaczna: nie kupujemy i nie przechowujemy.

Następnie Dyrektor KOWR Piotr Dziadul przedstawił obecny stan Zasobu w powiecie koszalińskim. Poruszył temat restrukturyzacji m.in. gm. Polanów, gdzie jest biogazownia zasilająca w ciepło połowę miejscowości. Pan Piotr Chmielowicz Kierownik Wydziału KURiG Zasobem KOWR: w powiecie ko-

szalińskim obecnie jest 17 321 ha w Zasobie. Umowy zawarte są na 15 487 ha. 1830 ha wolnych powierzchni w powiecie koszalińskim, w tym w większości to małe działki do 1 ha, które niechętnie są wydierżawiane przez rolników. Natomiast duże zainteresowanie jest tymi gruntami, które wracają z wieloletnich

umów w przypadku nie wyłączenia tzw. 30.

Wysokość czynszu obecnie jest liczona średnio z 6 miesięcy. Wniosek rolników jest taki, aby naliczenia były z ostatnich 11 kwartałów, tak jak w przypadku średniej ceny żyta do podatku rolnego.

W dniu 7.02.2023 r. odbyło się posiedzenie Rady Powiatu stargardzkiego. Posiedzenie rozpoczęła Przewodnicząca Rady Powiatowej pani Helena Waszczuk, powitała wszystkich przybyłych na to posiedzenie.

Tematyka posiedzenia:

1. Omówienie bieżącej działalności RP na rok 2023.
2. WPR w zakresie dopłat bezpośrednich – ekoschematy – ZODR.
3. Sprawy różne.
4. Dyskusja i wnioski.

Przewodnicząca omówiła działalność RP na bieżący rok, a następnie przekazała informacje dotyczące wyborów do Izby Rolniczych, gdyż kadencja bieżąca kończy się z końcem lipca tego roku, natomiast wybory odbywać się będą we wrześniu. Jak do tej pory w projekcie ustawy nie zauważa się większych zmian.

Następnie przewodnicząca, pani Helena Waszczuk, poprosiła Prezesa ZIR, pana Andrzeja Karbowego, o zabranie głosu i przedstawienie ważniejszych spraw jakimi zajmował się Zarząd ZIR w ostatnim okresie. Prezes ZIR odniósł się do trudnej sytuacji na rynku zbóż i jaki wpływ ma zboże ukraińskie na obecne uwarunkowania na rynku zbóż oraz sytuacji na rynku nawozów. Zarząd zajął się tematem monitoringu suszy, który z uwagi na zmieniające się uwarunkowania pogodowe w naszym kraju powinien odbywać się cały rok. Problematyka niedoboru wody nadal się pogłębia, a system monitoringu suszy w tym aplikacji, nadal nie jest oceniany dobrze. Samorząd Rolniczy sytuację w polskim rolnictwie ocenia negatywnie jako złą i pogarszającą się, a próba wprowadzenia w życie „Zielonego Ładu„ doprowadzi do upadku wielu gospodarstw.

W dalszej części posiedzenia RP Przewodnicząca poprosiła przedstawiciela ZODR Barzkowice pana Bogdana Jaroszka o przeprowadzenie szkolenia w zakresie dopłat obszarowych i ekoschematów oraz innych programów wchodzących z dniem 15 marca 2023 r.

Po tym temacie rozpoczęła się dyskusja. Należy wspomnieć, że w posiedzeniu RP uczestniczyła duża grupa rolników z powiatu stargardzkiego, to też burzliwa była dyskusja.

Rolnicy zadawali pytania w poruszanych wyżej tematach, na które to odpowiedzi udzielali prowadzący poszczególną tematykę.

Przewodnicząca podziękowała za tak liczny udział członkom RP oraz rolnikom.

Dnia 3.02.2023 roku odbyło się posiedzenie rady powiatowej powiatu kołobrzeskiego.

Zgodnie z porządkiem obrad:

1. Omówienie aktualnego stanu zasobu gruntów rolnych w powiecie

kołobrzeskim z przeznaczeniem na potrzeby rolników indywidualnych – KOWR

2. Informacja z realizacji płatności obszarowych i programów prowadzonych przez ARiMR.

3. Omówienie najważniejszych zmian, które czekają nasze rolnictwo – PZDR w Kołobrzegu.

4. Informacja z działalności Zarządu i Rady Powiatowej ZIR.
5. Wolne wnioski.

Spotkanie otworzył przewodniczący RP p. L. Bany. Tematy spotkania zostały zatwierdzone jednogłośnie. Jako pierwszy zabrał głos p. Grzegorz Starczyk Wójt Gminy Dygowo – „znajdujemy się w naszej nowej świetlicy, która powstała na rzecz mieszkańców Włocibórz. Mam zaszczyt współpracować na co dzień z rolnikami i znam dobrze problemy rolnictwa. W związku z licznymi obowiązkami, życząc owocnych obrad, p. Wójt opuścił spotkanie, zaznaczył jednak, że jest otwarty na współpracę”.

Ocena współpracy pomiędzy Izba, a KOWR jest postrzegana dobrze, pomimo czasami różnicy zdań. Jeśli pojawiają się jakieś problemy jesteśmy pewni, że zrobimy wszystko, aby dalsza współpraca była również dobra. Następnie p. Piotr Chmielowicz przedstawił dane dot. gruntów w powiecie kołobrzeskim. 573 ha grunty wolne – są to w większości niewielkie powierzchnie do 1 ha. Pan L. Bany – czy KOWR w tej sytuacji zabezpieczył ten obszar (majątek). KOWR nie odzyskał majątku nie ma narzędzi aby cokolwiek zabezpieczył, to jest we władaniu dalej dzierżawcy. Podczas podpisania umowy jest wykaz nieruchomości i sprzętu (gorzelnia) i KOWR w momencie powrotu dzierżawy do Zasobu może jedynie sprawdzić.

W dyskusji podnoszono tematy dot. m.in. tego, że KOWR nie monitoruje na bieżąco swoich dzierżaw gdzie dochodzi do degradacji zwłaszcza budynków, czy KOWR sprzedaje grunty dla rolników dzierżawiących grunty? Rolnicy mogą składać wnioski o wykup w ramach pierwszeństwa nabycia, zgodę

wydaje MR. Znamy zasady RODO, ale żeby właściwie ocenić i wydać sprawiedliwą ocenę przy wydaniu opinii jako ZIR, powinniśmy mieć więcej danych dot. wnioskodawcy. Pracujemy nad tym, aby w zapytaniach był podawany nabywca, dzierżawca (dane osobowe) nie tylko nr działek.

Wnioskowaliśmy o system 11 kwartałów do wyliczenia czynszu przez KOWR.

Rada Społeczna przy Dyrektorze KOWR – funkcjonuje do marca br.

Wielu rolników zgłasza uwagi do kryteriów czy jest możliwość zmiany kryteriów?

Są prowadzone rozmowy i być może teraz przy zmianie składu Rad Społecznych będzie możliwość zmian kryteriów.

ARiMR – kierownik BP Siemysł przedstawiła stan obsługi wniosków. Ogółem w BP jest 2798 spraw. Jest na bieżąco poprawiana aplikacja IRZ, BP dodatkowo realizuje działania np.: pomoc rodzinie, pomoc suszowa itp. bo to były sprawy terminowe, materiał siewny – na ten moment jako ARiMR nie jesteśmy przygotowani na odpowiedzi co do nowych

W dniu 17 lutego 2023 roku w odbyło się posiedzenie rady powiatowej Zachodniopomorskiej Izby Rolniczej powiatu gryfińskiego.

Przewodniczący pan Dariusz Ruszczycki powitał przybyłych członków rady powiatowej oraz gości, wśród których obecni byli przedstawiciele: Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa OT Szczecin pan Paweł Lisowski oraz Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa pan Rafał Scisłowski.

Spotkanie rozpoczęło się od odczytania przez przewodniczącego RP porządku obrad, który przewidywał następujące tematy:

1. Otwarcie i powitanie gości,
2. Rozdysponowanie gruntów oraz przetargi na terenie powiatu gryfińskiego – KOWR,
3. Realizacja dopłat za 2022 rok, nowe programy pomocowe dla rolników – ARiMR,
4. Wnioski i sprawy różne,
5. Zakończenie.

Jako pierwszy głos zabrał pan Paweł Lisowski, który podsumował rozdysponowanie gruntów położonych na terenie całego powiatu gryfińskiego, informując jednocześnie, że od 2016 roku wydierżawiono 5794 ha w 331 umowach dzierżawy, przy sprzedaży na poziomie 660 ha w 557 umowach. Na

obecny rok na terenie powiatu uszykowanych do rozdysponowania będzie około 15 000 hektarów. Kolejno przedstawiona została oferta rozdysponowania gruntów z podziałem na poszczególne gminy, łącznie z procesami restrukturyzacji.

Zaraz po tym poruszono tematy związane z wyborem formy przeprowadzenia przetargów oraz przedłużeniem umów dzierżaw zgodnie z obowiązującym zarządzeniem nr 74/2022/Z Dyrektora Generalnego KOWR z dnia 8.06.2022 r., które omówione zostały przez obecnego na posiedzeniu rady powiatowej przedstawiciela KOWR.

Rolnicy zainteresowani byli również uzyskaniem informacji na temat gruntów na terenie Babinka. Na zakończenie tematu KOWR-u pan Paweł Lisowski odpowiadał na pytania zadawane przez rolników, które dotyczyły m.in. czynszu dzierżawnego i naliczania odsetek karnych, powrotu gruntów do ZWRSP, przeprowadzania procesu restrukturyzacji gruntów.

W następnej kolejności głos zabrał przedstawiciel ARiMR Kierownik BP w Gryfinie pan Rafał Scisłowski, który podsumował kampanię 2022 płatności bezpośrednich i obszarowych informując, że na terenie powiatu gryfińskiego ARiMR wydała już 90% decyzji obszarowo-

programów i obsługi. Czekamy na konkretne rozporządzenie (akty prawne).

ZODR – kierownik PZDR Kołobrzeg – nowe systemy płatności – system warunkowości plus ekoschematy (dwie płatności). Zaczynają być prowadzone szkolenia w przybliżeniu tych nowych systemów płatności. Szkolenia – harmonogram podany na stronie ZODR. Będzie możliwość wysiewu nawozów od 1 lutego 2023 roku. Czekamy na ogłoszenie rozporządzenia.

Folia rolnicza – program nie funkcjonuje w gminach.

Jesteśmy podzieleni, pomimo że wszyscy jesteśmy rolnikami i to bez względu na przynależność polityczną powinniśmy razem upominać się o byt naszych rodzin.

Jedynym działaniem rolników powinno być zablokowanie np. Urzędów Wojewódzkich w całym kraju na zasadzie utworzenia komitetu protestacyjnego na czele, którego stanie osoba „X”, jednakże bez porozumienia wszystkich związków, które mają prawo do protestów będziemy dalej się dzielić.

wych oraz wykonano 80% poziom płatności. Nowa kampania rozpocznie się od 15 marca 2023 roku. Poinformował o tym, że od 6 stycznia weszły zmiany w zasadach rejestrowania i znakowania zwierząt. Nowelizacja przepisów ma

skutkować dostosowaniem polskiego prawa do regulacji obowiązujących w Unii Europejskiej, pozwala też na bardziej skuteczne czuwanie nad dobrostanem zwierząt i walkę z dotykającymi je chorobami, np. afrykańskim pomorem świń czy ptasią grypą. Dotychczasowy

rejestr zwierząt gospodarskich i siedzib stad, który zawierał dane dotyczące bydła, owiec, kóz i świń, został przekształcony w komputerową bazę danych i uzupełniony o informacje na temat nieewidencjonowanych do tej pory w Agencji gatunków: koniowatych, wielbłądowatych, jeleniowatych, a także drobiu. W ślad za poszerzeniem zasobów nowe przepisy zawierają inną definicję posiadacza (w przypadku ko-

niowatych mowa jest również o właścicielu), a podstawową kategorią – w miejsce siedziby stada – stała się działalność. Kończąc tematy związane z ARiMR podana została do wiadomości informacja, że osoby, które utrzymują drób na własne potrzeby, nie muszą go rejestrować u Powiatowego Lekarza Weterynarii, ani w Krajowej Bazie Danych Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Jak można przeczytać na

stronie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi do czasu przyjęcia odpowiednich przepisów MRiRW zaleca powstrzymanie się od rejestracji takiego drobiu.

Na zakończenie posiedzenia głos został oddany panu Tomaszowi Noga z Biura analiz środowiskowych Liparis Sp.j., który przede wszystkim odpowiadał na pytania rolników dotyczące ekoschematów.

Dnia 21 lutego 2023 roku odbyło się posiedzenie rady powiatowej Zachodniopomorskiej Izby Rolniczej powiatu myśliborskiego.

Przewodnicząca RP pani Krystyna Balcerzak powitała przybyłych członków rady oraz zaproszonych gości, wśród których obecni byli przedstawiciele: Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa OT Szczecin pan Paweł Lisowski oraz pan Andrzej Baczyński SZ w Pyrzycach, Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa panowie: Przemysław Kozak oraz Tomasz Korybut Woroniec-ki, Zachodniopomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego pani Beata Wilk oraz Katarzyna Brzozowska. Na posiedzeniu obecni byli również przedstawiciele spółki AGROMYŚL oraz rolnicy z okolicznych gmin.

Posiedzenie rozpoczęło się od jednoznacznej zatwierdzenia tematyki posiedzenia:

1. KOWR – spółka Agromyśl Sp. z o. o. – rozdysponowanie gruntów w kontekście ostatnich ustaleń wypracowanych na posiedzeniu rady powiatowej ZIR w Myśliborzu z dnia 8 grudnia 2022 r.,
2. ARiMR – realizacja dopłat za 2022 r. oraz nowe programy pomocowe dla rolników,
3. ZODR – obecna sytuacja w rolnictwie,

4. BGS Bank Spółdzielczy – korzystne kredyty dla rolników,
5. Wnioski i sprawy różne.

Na początku głos zabrał przedstawiciel KOWR pan Paweł Lisowski, który na wstępie podsumował rozdysponowanie gruntów położonych na terenie powiatu myśliborskiego, z uwzględnieniem liczby sprzedaży i dzierżaw w latach 2016–2022. Podsumowując w tym okresie wydzierżawiono 2500 ha, w 168 umowach, natomiast sprzedano 243 ha, w 389 umowach. Następnie przedstawiona została oferta rozdysponowania gruntów z podziałem na gminy, po czym rozpoczęto dyskusję na temat spółki AGROMYŚL. Przedstawiciel KOWR podkreślił kolejny raz, że celem KOWR-u jest wyłączenie pewnych gruntów i rozdysponowanie ich wśród rolników indywidualnych oraz przedstawił roboczy zarys podziału gruntów (ok. 480 ha) wyłączonych ze spółki AGROMYŚL dokonany przez KOWR z zaznaczeniem, że wymaga on jeszcze doprecyzowania. Po raz kolejny doprowadzono do burzliwych rozmów między KOWR, przedstawicielami spółki i obecnymi rolnikami. W końcowym efekcie wskazane zostało, że ostateczna decyzja co do sprawy gruntów spółki AGROMYŚL leży w kompetencji KOWR.

Kolejno głos zabrał przedstawiciel ARiMR pan Przemysław Kozak, który podsumował realizację dopłat za 2022 rok, wspominając o zbliżającej się nowej kampanii. Poruszył temat związany z utrzymywaniem drobiu na własne potrzeby informując o warunkach zwolnienia z rejestracji. Jak wynika z informacji MRiRW osoby, które utrzymują drób na własne potrzeby, nie muszą go rejestrować u Powiatowego Lekarza Weterynarii, ani w Krajowej Bazie Danych Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Jednocześnie do czasu przyjęcia odpowiednich przepisów MRiRW zaleca powstrzymanie się od rejestracji takiego drobiu. Poinformował, że Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa będzie wypłacać wsparcie producentom rolnym, którzy ponieśli dodatkowe koszty w związku z brakiem stabilizacji na rynku pszenicy lub kukurydzy, w wyniku rosyjskiej agresji na Ukrainę. Pomoc będzie obliczana w oparciu m.in. o stawkę pomocy zróżnicowaną w zależności od województwa, w którym prowadzona jest uprawa pszenicy lub kukurydzy. Na terenie województwa zachodniopomorskiego proponowane stawki to: 630 zł na 1 ha powierzchni upraw kukurydzy oraz 495 zł na 1 ha powierzchni upraw pszenicy. Jedynym dokumentem ma być faktura sprzedażowa od 15.12.2022 do 31.05.2023 roku. Następnie głos zabrał drugi przedstawiciel ARiMR, który zapoznał obecnych z ofertą w ramach działania „Modernizacja gospodarstw rolnych” – inwestycje związane z wykorzystaniem zielonych źródeł energii, które można składać do 1 marca br. Dokumenty przyjmują oddziały regionalne ARiMR właściwe ze względu na miejsce realizacji inwestycji. Refundacja kosztów inwestycji w obszarze zielona energia w gospodarstwie będzie przysługiwała rolnikom, którzy zdecydują się na instalację paneli fotowoltaicznych wraz z magazynem energii.

Pomoc można przeznaczyć również na instalację pomp ciepła, o ile są one połączone z instalacją fotowoltaiczną.

Po zakończeniu wystąpienia przedstawiciela ARiMR rozpoczęły się indywidualne dyskusje, po czym głos zabrała przedstawicielka ZODR, która poinformowała, że w każdej gminie przeprowadzane są szkolenia z eko-

schematów i dopłat. Poinformowała, że na chwilę obecną nie ma jeszcze zaakceptowanych aktów prawnych. Dodała informację o tym, że dotychczasowy rejestr zwierząt gospodarskich i siedzib stad, który zawierał dane dotyczące bydła, owiec, kóz i świń, został uzupełniony o informacje na temat nieewidencjonowanych do tej pory w Agencji

gatunków: koniowatych, wielbłądowatych i jeleniowatych.

Na zakończenie pani Elżbieta Stalmach – Dyrektor Obszar Doradztwa Bankowego Agro GBS Bank – przedstawiła propozycję preferencyjnych kredytów dla rolników.

Na tym posiedzenie zakończono.

INFORMACJE KRAJOWEJ RADY IZB ROLNICZYCH

Dofinansowanie inwestycji chroniących gospodarstwa – trwa kolejny nabór wniosków

Do 24 lutego można ubiegać się o wsparcie na „inwestycje zapobiegające zniszczeniu potencjału produkcji rolnej” z PROW 2014–2020. To oferta pomocy skierowana do rolników, którzy chcą ochronić gospodarstwa przed ASF, a także do spółek wodnych planujących inwestycje w urządzenia zabezpieczające gospodarstwa przed suszą czy powodzią.

Nabór od 28 grudnia 2022 r. do 24 lutego 2023 r. prowadzi oddziały regionalne Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Wnioski można składać osobiście lub przez upoważnioną osobę, a także nadawać przesyłką rejestrowaną w placówce pocztowej bądź w formie dokumentu elektronicznego na skrzynkę podawczą ePUAP.

Z dofinansowania mogą skorzystać rolnicy, którzy zajmują się chowem lub

hodowlą nie mniej niż 50 świń bądź zrealizowali zobowiązania rolno-środowiskowe w ramach wariantu 7.4 – zachowanie lokalnych ras świń, i chcą przeprowadzić inwestycje chroniące ich gospodarstwa przed rozprzestrzenianiem się wirusa afrykańskiego pomoru świń (ASF). Pomoc w wysokości do 100 tys. zł w formie refundacji do 80 proc. kosztów kwalifikowanych zrealizowanej inwestycji mogą otrzymać np. na wyposażenie gospodarstwa w urządzenia do dezynfekcji i wykonanie ogrodzenia chlewni.

O pomoc mogą ubiegać się także spółki wodne lub ich związki, w których większość stanowią rolnicy posiadający grunty rolne, lub w których więcej niż połowa zmeliorowanych gruntów objętych działalnością spółki

jest w posiadaniu rolników. Ta grupa beneficjentów może otrzymać maksymalnie 1 mln zł, m.in. na wykonanie robót na urządzeniach melioracji wodnych w celu zabezpieczeniu gospodarstw przed skutkami suszy lub powodzi, np. remont rowu melioracyjnego, budowę progu piętrzącego, prace na sieciach drenarskich. Także w tym przypadku limit dofinansowania wynosi 80 proc. kosztów kwalifikowanych zrealizowanej inwestycji.

Trwający nabór jest 9. realizowanym w ramach tego działania z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020. Dotychczas ARiMR podpisała 5,4 tys. umów o przyznanie takiego wsparcia. Beneficjenci, którzy zrealizowali i rozliczyli tego typu inwestycje otrzymali na razie 254,5 mln zł.

Wniosek Zarządu KRIR o zablokowanie importu zbóż – wyjaśnienia resortu rolnictwa

Odpowiadając na wystąpienie Zarządu Krajowej Rady Izby Rolniczych z dnia 17 stycznia 2023 r. w sprawie trudnej sytuacji na rynku zbóż, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi przedstawiło następującą informację:

„Po agresji Rosji na Ukrainę odnotowano wzrost przewozu produktów rolnych (głównie zbóż), przez polską granicę. Ceny zbóż na rynku polskim podążają za cenami zbóż na rynku światowym. Ceny na rynku polskim, ale także światowym, w tym europejskim stale rosły od połowy 2020 r.

Było to spowodowane najpierw niepewnością na rynku związaną z wybuchem pandemii COVID-19, a następnie agresją Rosji na Ukrainę. W maju i czerwcu 2022 roku ceny te osiągnęły historycznie wysokie, nienotowane wcześniej poziomy, a następnie zaczęły wykazywać trend spadkowy. Niemniej jednak obecnie ceny nadal utrzymują się na wyższym poziomie niż w latach ubiegłych oraz przed wybuchem wojny na Ukrainie.

Z danych Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej MRiRW

wynika, że w okresie 9–15.01.2023 r. pszenica konsumpcyjna kosztowała netto 1398 zł/t i była tańsza o ok. 5,7% niż przed miesiącem, ale o ok. 11% droższa niż przed wybuchem wojny na Ukrainie, o 7% droższa niż rok wcześniej i o 52% droższa niż 2 lata temu. Kukurydza paszowa kosztowała 1287 zł/t, tj. o 17% więcej niż przed wybuchem wojny na Ukrainie, o 21% więcej niż rok temu i o 59% więcej niż 2 lata temu. Na spadki cen kukurydzy w ostatnim okresie, oprócz przywozu z Ukrainy, ma wpływ sezonowa obniżka cen wynika-

jąca ze zwiększonej podaży tego zboża w związku z żniwami kukurydzianymi. Taka tendencja obserwowana jest na rynku co roku.

Ministerstwo stale monitoruje sytuację na rynku produktów rolnych w związku z przywozem z Ukrainy i na bieżąco prowadzi dialog zarówno z uczestnikami rynku, Komisją Europejską, innymi państwami członkowskimi UE, jak i właściwymi resortami i inspekcjami kontrolującymi importowane zboże w celu wypracowania możliwych do zastosowania rozwiązań, w tym ewentualnego wsparcia, aby złagodzić skutki tego przywozu.

Po wybuchu wojny na prośbę Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Krajowa Administracja Skarbowa co tydzień przekazuje bieżące informacje o przywozie zbóż do Polski z Ukrainy oraz o tranzycie. Dzięki temu stale monitorowany jest ten przywóz pod względem ilościowym.

Zboże przywożone z Ukrainy jest także ściśle monitorowane i kontrolowane w zależności od przeznaczenia przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa (na cele nasienne), Inspekcję Weterynaryjną (na cele paszowe), Inspekcję Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych oraz Państwową Inspekcję Sanitarną. Stoiemy na stanowisku, że postulowane przez Komisję Europejską czy Ukrainę przyspieszenie przeprowadzania kontroli granicznych nie może skutkować obniżeniem ich standardów i wzrostem potencjalnego zagrożenia dla bezpieczeństwa konsumentów.

W związku z przywozem zboża deklarowanego jako „techniczne” w celu uniknięcia kontroli granicznej, w grudniu 2022 r. KAS wzmocnił nadzór nad przywozem takiego zboża. Obecnie wszystkie przesyłki zboża deklarowa-

nego jako techniczne są kierowane do granicznej kontroli zarówno weterynaryjnej, jak i sanitarnej oraz fitosanitarnej. Badano skalę przywozu tego zboża przed zaostrzeniem kontroli zboża technicznego i wynika z niej, że w przypadku pszenicy było to do 10% ogólnego przywozu, a w przypadku kukurydzy niespełna 2%.

Przesyłki zboża wprowadzone na obszar celny UE, a także przedsiębiorcy w tzw. Kanałach importowych (np. producenci, importerzy, wprowadzający do obrotu, detaliści), mogą podlegać kontroli również na rynku krajowym. Kontrole takie prowadzi Wojewoda, przy pomocy Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Wojewódzkiego Inspektora Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii oraz Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego, m.in. w przypadku jeśli są wątpliwości, co do przeznaczenia zbóż po dokonaniu odprawy celnej.

Wprowadzenie zakazu importu produktów rolnych z Ukrainy do Polski nie jest możliwe ze względu na obowiązujące umowy międzynarodowe zarówno pomiędzy Unią Europejską i Ukrainą, jak i zasady Światowej Organizacji Handlu. Mając na względzie zwiększony napływ zbóż z Ukrainy podjęto szereg działań, które mają za zadanie przeciwdziałać negatywnym skutkom tego importu na krajowy rynek.

W celu upłynnienia nadwyżek prowadzimy działania aby zwiększyć wywóz zbóż z Polski.

Prognozuje się, że ten wywóz w sezonie 2022/2023 będzie rekordowy (ok. 12 mln ton) w porównaniu do 9,2 mln ton w sezonie poprzednim. Trzeba podkreślić udział Elewarr Sp. z o.o. (część Krajowej Grupy Spożywczej) w rozbu-

downie powierzchni magazynowej zbóż w Polsce. Spółka Elewarr rozpoczęła też działalność w obszarze eksportu zboża drogą morską. Spółka prowadziła też w czasie żniw kukurydzianych ciągle skup krajowej kukurydzy mokrej.

W kwestii tranzytu i udrożnienia eksportu zboża z Polski są podejmowane liczne inwestycje drogowe i kolejowe istotne z punktu widzenia transgranicznego, budowane są także silosy zbożowe oraz hale do przeladunku zboża.

W odniesieniu do postulatu uruchomienia klauzuli ochronnej w imporcie z Ukrainy informujemy, że rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 870/2022 wprowadziło na jeden rok tzw. autonomiczne środki handlowe (ATM), tj. czasowe zniesienie wszystkich cel w imporcie z Ukrainy. Klauzula ochronna umożliwia przywrócenie celu, gdy import określonego produktu powoduje poważne trudności dla unijnych producentów.

Zastosowanie klauzuli ochronnej w stosunku do kukurydzy importowanej z Ukrainy wymagałoby więc najpierw podniesienia unijnego cła na kukurydzę erga omnes (obecnie na poziomie zerowym). Decyzja o zastosowaniu tego środka ochronnego tj. o przywróceniu cła, jest ostatecznie w gestii Komisji Europejskiej, która bada, czy zachodzą wymagane przesłanki. Decyzja taka musiałaby dotyczyć całej UE, a nie tylko państwa członkowskiego, w którym występują trudności z nadmiernym importem.

MRiRW nadal na bieżąco będzie monitorować sytuację na rynku produktów rolnych w związku z przywozem z Ukrainy i podejmować działania na polu krajowym i unijnym mające na celu stabilizację rynków”.

w gospodarstwa towarowe, które stają przed utratą płynności finansowej i bankrutem.

„W związku z powyższym wnoszę do Pana Premiera o wprowadzenie dopłat dla rolników, którzy zakupili nawozy od 1 lipca 2022 r. do 1 lutego 2023 r. w celu częściowego wsparcia ich dochodów, co pozwoli na częściowe pokrycie kosztów.

Zwracam się również w imieniu producentów mleka o pilne podjęcie na szczeblu Unii Europejskiej rozmów w sprawie uruchomienia skupu inter-

wencyjnego mleka w proszku i masła. Notowane spadki cen skupu mleka uderzają w producentów rolnych, stawiając ich w trudnej sytuacji produkcji poniżej progu ekonomicznego przez dłuższy czas, co również spowoduje likwidację gospodarstw mleczarskich.

Wnoszę również o objęcie zakładów przetwórstwa mleczarskiego preferencyjnymi rozwiązaniami w zakresie cen gazu i energii elektrycznej. Brak takich rozwiązań może spowodować ograniczenie wielkości zbytu, produk-

cji, utratę części rynku, upadłość spółdzielni mleczarskich oraz likwidację hodowli krów mlecznych przez dużą liczbę polskich rolników, a w konsekwencji niekorzystne zagadnienia dla rynku mleczarstwa w Polsce. Branża mleczarska to praktycznie jedyny sektor rolnictwa, w którym utrzymano polski potencjał własnościowy zakładów przetwórczych, należący do dziesiątków tysięcy rolników i ich rodzin, dlatego nie możemy pozwolić na ryzyko utraty tej pozycji.”

MRiRW zapowiada zmiany w zakresie interwencyjnego odbioru zwierząt

W odpowiedzi na wniosek KRIR w sprawie zmiany przepisów art. 7 ust. 3 ustawy o ochronie zwierząt, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi w piśmie z dnia 14 lutego 2023 r., udzieliło następujących informacji:

„Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi pracuje nad projektem ustawy o szczególnych rozwiązaniach mających na celu poprawę nadzoru nad zdrowiem i ochroną zwierząt, przewidującym m.in. zmianę ustawy o ochronie zwierząt.

Projektowane zmiany mają na celu doprecyzowania zasad, na jakich będzie się odbywał interwencyjny odbiór zwierząt, także przez organizacje, których statutowym celem działania jest ochrona zwierząt.

Interwencja legislacyjna jest wynikiem stale docierających sygnałów, także od Rzecznika Praw Obywatelskich, o przypadkach niewłaściwego wykonywania swoich uprawnień przez organizacje społeczne. Nieprawidłowości te dotyczą zarówno samej zasadności interwencyjnego odebrania zwierzęcia, jak również:

- 1) nieinformowania wójta (burmistrza, prezydenta miasta) o odebraniu zwierząt, co, po pierwsze, utrudnia temu organowi ocenę stanu faktycznego sprawy i tym samym utrudnia wydanie decyzji rozstrzygającej o zasadności odebrania zwierząt, po drugie natomiast, oddala w czasie możliwość obrony swoich praw przez właściciela odebranych interwencyjnie zwierząt i zmniejsza jego szanse na ich odzyskanie;
- 2) wielokrotnych zmian miejsca przebywania odebranych zwierząt, co utrudnia, a nawet uniemożliwia ich

Potrzebne są pilne działania stabilizujące dochody rolników – wniosek Prezesa KRIR

W dniu 3 lutego 2023 r. Prezes KRIR Wiktor Szmulewicz zwrócił się do Wicepremiera, Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi Henryka Kowalczyka o pilne podjęcie działań mających na celu stabilizację dochodów rolników z powodu zmienności cen na rynkach rolno-spożywczych.

Ostatnie wydarzenia na rynku nawozowym oraz zbóż przypominają „grę w ruletkę”. Koszty i zyski prowa-

dzenia działalności rolniczej są w dużej mierze uzależnione od ostatnich zmian cen, które odbywały się niezwykle dynamicznie. Przykładem może być długo oczekiwana, lecz tak bardzo spóźniona, obniżka cen nawozów azotowych. Podzieliła ona gospodarstwa pod względem kosztów prowadzenia produkcji w 2023 r. Część rolników dokonywała zakupów nawozów już od 1 lipca 2022 r. w obawie o przekroczenie

progu ich cen 5–6 tys. zł w zależności od rodzaju. Nie sprzedawali oni również zboża, sugerując się wypowiedziami i apelami Pana Premiera o jego przetrzymaniu i zaplanowaniu jego późniejszej sprzedaży. Kupili oni nawozy, które były droższe o 1–2 tys. zł niż obecnie są oferowane, a ceny zbóż nurkują o 30% w porównaniu do cen oferowanych w żniwa, co jest sytuacją precedensową. Uderza to szczególnie

raniu zwierząt pewne ramy formalne, służące wyeliminowaniu nadużyć czy niedopuszczalnych nieprawidłowości w tak wrażliwym obszarze jakim jest życie i zdrowie zwierząt oraz ingerowanie w prawo własności.

Z uwagi na wczesny etap prac legislacyjnych nie jest jeszcze możliwe przekaza-

nie bardziej szczegółowych informacji o kształcie projektowanych rozwiązań.

W kwestii natomiast postulatu wprowadzenia kar dla organizacji społecznych za bezpodstawne wtargnięcia na teren gospodarstwa rolnego, zwracam uwagę, że odpowiedni przepis znajduje się już w Kodeksie karnym, zgodnie

bowiem z jego art. 193: „kto wdzierając się do cudzego domu, mieszkania, lokalu, pomieszczenia albo ogrodzonego terenu albo wbrew żądaniu osoby uprawnionej miejsca takiego nie opuszcza, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku”.

Zużyte opony jako obciążniki na przymę – problem wciąż istnieje

W odpowiedzi na pismo KRIR z dnia 16 listopada 2022 r. dot. wątpliwości związanych z możliwością wykorzystywania przez rolników zużytych opon jako obciążników do przykrywania przym z kisonką oraz odpowiadając na wniosek o zwolnienie rolników z obowiązku uzyskania zezwolenia na przetwarzanie odpadów w zakresie wykorzystywania zużytych opon w ww. celu, Ministerstwo Klimatu i Środowiska w swojej odpowiedzi z dnia 15 lutego 2023 informuje, co następuje:

Co do zasady, wykorzystywanie opon, zakwalifikowanych jako odpady, jako obciążników do przykrywania przym z kisonką na gruncie ustawy o odpadach 1 będzie kwalifikowane jako odzysk. Ustawa o odpadach nie zawiera szczególnych zasad postępowania z tego rodzaju odpadów, a więc będą miały zastosowanie ogólne zasady postępowania z odpadami.

Należy jednocześnie wskazać, że możliwość poddawania odpadów odzyskowi zależy między innymi od statusu podmiotu, który chce ten proces przeprowadzić. W przypadku odpadów o kodzie 16 01 03 (zużyte opony) możliwość zgodnego z prawem odzys-

ku takich odpadów zależy od tego, czy podmiot prowadzący odzysk jest przedsiębiorcą czy osobą fizyczną lub jednostką organizacyjną niebędącą przedsiębiorcą. Osoby fizyczne i jednostki organizacyjne niebędące przedsiębiorcami wykorzystujące odpady na potrzeby własne, należą do kategorii podmiotów zwolnionych z obowiązku uzyskania zezwolenia na przetwarzanie odpadów. Należy przy tym jednak pamiętać, że podmioty te mogą poddawać odzyskowi tylko takie rodzaje odpadów jakie zostały określone w rozporządzeniu, o którym mowa w art. 27 ust. 10 ustawy o odpadach. Odpady o kodzie 16 01 03 (zużyte opony) nie zostały wymienione ww. rozporządzeniu. Oznacza to, że ani osoby fizyczne ani jednostki organizacyjne niebędące przedsiębiorcami nie mogą zgodnie z prawem prowadzić odzysku tego rodzaju odpadów. W przypadku podmiotów będących przedsiębiorcami, mogą oni prowadzić odzysk na ogólnych zasadach, co między innymi oznacza, że mają obowiązek uzyskać zezwolenie na przetwarzanie odpadów. Dodatkowo warto dodać, że odpady o kodzie 16 01 03 (zużyte opony) zostały prze-

widziane w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 11 maja 2015 r. w sprawie odzysku odpadów poza instalacjami i urządzeniami 5 co oznacza, że przetwarzanie tego typu odpadów jest możliwe zarówno w instalacjach jak i, przy zachowaniu warunków określonych ww. rozporządzeniu, poza instalacjami. Rozporządzenie przewiduje między innymi możliwość prowadzenia odzysku poza instalacją zużytych opon w procesie R11 i wykorzystanie ich jako odbijaczy, wykorzystanie na placach zabaw, boiskach, w ogródkach, czy też właśnie do zabezpieczania przym kisonkowych. Podkreślenia wymaga, że w przypadku przedsiębiorców procedura uzyskania zezwolenia na przetwarzanie odpadów w postaci zużytych opon, nie różni się od innych przypadków, w których konieczne jest uzyskanie zezwolenia. W związku z powyższym, na chwilę obecną nie są planowane zmiany legislacyjne w tym zakresie.

Jednocześnie informuję, że niniejsze pismo nie stanowi wiążącej wykładni prawa i nie jest wiążące dla organów administracji orzekających w sprawach indywidualnych.

źródło: www.krir.pl

kowa funkcjonalność aplikacji Mobilna ARiMR. Od ubiegających się o to wsparcie wymagać się będzie potwierdzenia wykonania określonych zabiegów agrotechnicznych. W tym przypadku chodzi o zrobienie zdjęcia geotagowanego. Do tej pory wykonywało się je w odpowiedzi na zlecenie Agencji. Teraz będzie moż-

na sfotografować dany obszar i przesłać zdjęcie za pośrednictwem aplikacji przy użyciu polecenia: „Zadanie z własnej inicjatywy”. W ten sposób rolnik udowodni, że zrealizował w wymaganym czasie określoną pracę, np. przyorał obornik w ciągu 12 godzin od jego wywiezienia na pole.

Warto wiedzieć o tym, zanim przystąpi się do prac polowych, które prowadzone są przed rozpoczęciem naboru wniosków o przyznanie dopłat za 2023 rok.

Szczegółowa instrukcja oraz regulamin korzystania z aplikacji Mobilna ARiMR.

Wsparcie na ochronę wód przed zanieczyszczeniem azotanami

Od 3 marca Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa przyjmuje wnioski o wsparcie na „Inwestycje chroniące wody przed zanieczyszczeniami azotanami pochodzenia rolniczego”. We wkrótce rozpoczynającym się naborze wprowadzono kilka zmian, m.in. ze 100 tys. na 150 tys. zł podniesiono poziom pomocy.

O dofinansowanie będą się mogli ubiegać rolnicy, którzy prowadzą chów lub hodowlę zwierząt gospodarskich i planują inwestycję mającą na celu ochronę wód przed azotanami. Należy zaznaczyć, że o wsparcie nie mogą starać się właściciele ferm drobiu powyżej 40 tys. stanowisk oraz trzody chlewnej powyżej 2 tys. stanowisk dla świń o wadze ponad 30 kg lub 750 stanowisk dla macior.

W tym naborze wprowadzono zmiany. Limit pomocy wzrósł do 150 tys. zł na jednego rolnika i jedno gospodar-

stwo w całym okresie realizacji PROW 2014–2020. Wcześniej maksymalna kwota wsparcia wynosiła 100 tys. złotych. Modyfikacja dotyczy także sposobu rozliczania budowy zbiornika na gnojówkę lub gnojowicę lub płyty do przechowywania nawozów naturalnych stałych. W tym przypadku mają obowiązywać stawki jednostkowe. Natomiast pozostałe inwestycje będą refundowane, jak dotychczas. Dofinansowanie wypłacane będzie standardowo w wysokości 50 proc., a w przypadku gdy inwestycję prowadzi młody rolnik – 60 proc. kosztów kwalifikowanych.

Otrzymaną pomoc będzie można przeznaczyć m.in. na budowę, przebudowę lub zakup zarówno zbiorników do przechowywania nawozów naturalnych płynnych, jak i płyt do gromadzenia nawozów naturalnych stałych, a w przypadku młodych rolników także zbiorników lub płyt do przechowywa-

nia kiszzonek. Wsparciu będzie podlegał również zakup nowych maszyn i urządzeń do aplikacji nawozów naturalnych płynnych oraz wozów asenizacyjnych z aplikatorami nawozów naturalnych w postaci płynnej.

Szesty już nabór wniosków o wsparcie na tego typu inwestycje z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014–2020 potrwa miesiąc – od 3 marca do 3 kwietnia 2023 r. Dokumenty będzie można składać w oddziałach regionalnych lub biurach powiatowych ARiMR osobiście lub przez osobę upoważnioną. Można je będzie również wysłać przesyłką rejestrowaną nadaną w placówce Poczty Polskiej lub złożyć za pośrednictwem skrzynki podawczej ePUAP.

Dotychczas ARiMR na inwestycje chroniące wody przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzenia rolniczego z PROW 2014–2020 wypłaciła 225,2 mln zł ponad 3,1 tys. rolników.

Źródło: www.gov.pl

INFORMACJE MINISTERSTWA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

Zmiany w programie azotanowym

W Dzienniku Ustaw 7 lutego 2023 r. zostało opublikowane rozporządzenie w sprawie tzw. programu azotanowego. Zmiany obejmują m.in. elastyczny termin wiosennego nawożenia czy sposób obliczania dawek nawozów azotowych.

NOWE ZASADY

Nowe zasady obejmują:

- możliwość zastosowania elastycznego terminu wiosennego nawożenia;
- aktualizację wskaźników produkcji

nawozów naturalnych i zawartego w nich azotu;

- nowy sposób obliczania maksymalnych dawek nawozów azotowych;
- dodanie równoważników nawozowych dla ścieków i osadów ściekowych.

ELASTYCZNY TERMIN WIOSENNEGO NAWOŻENIA

Zmiany dotyczące zastosowania elastycznego terminu wiosennego nawo-

żenia to odpowiedź na liczne wnioski Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz środowiska rolniczego.

Odpowiednio dobrany termin stosowania nawozów zawierających azot jest istotnym czynnikiem wpływającym na plonotwórczość roślin. Ma to kluczowe znaczenie dla produkcji roślinnej, aby można było uzyskać wysokie plony, a jednocześnie nie dopuścić do strat w obrębie tego makroskładnika.

INFORMACJE AGENCJI RESTRUKTURYZACJI I MODERNIZACJI ROLNICTWA

Dodatkowa funkcjonalność aplikacji „Mobilna ARiMR”

Dla rolników, którzy w tegorocznej kampanii dopłat chcą realizować w ramach ekoschematu „Rolnictwo węglowe i za-

rzadzanie składnikami odżywczymi” praktyki „Wymieszanie obornika na grun- tach ornych w ciągu 12 godzin od aplika-

cji” oraz „Stosowanie płynnych nawozów naturalnych innymi metodami niż roz- bryzgowo”, przygotowana została dodat-

Nawożenie w nieodpowiednim terminie i nieodpowiedniej dawce jest nie tylko zagrożeniem dla środowiska, ale przede wszystkim zwiększa koszty, które ponosi rolnik.

MOŻLIWOŚĆ STOSOWANIA NAWOZÓW JUŻ W LUTYM

Aktualizacja programu azotanowego wprowadza możliwość stosowania nawozów wcześniej, czyli w okresie od 1. do ostatniego dnia lutego, jeżeli nastąpi przejście średniej temperatury powietrza przez próg:

- 3°C w przypadku roślin zasianych jesienią, upraw trwałych, upraw wieloletnich i trwałych użytków zielonych;
  - 5°C w przypadku pozostałych upraw.
- Jako przejście przez próg danej temperatury należy wskazać termin, w którym:
- przez 5 dni następujących po sobie, każdego dnia średnia dobową temperaturę powietrza przekroczyła 3°C lub
  - w którym przez 5 dni następujących po sobie, każdego dnia średnia dobową temperaturę powietrza przekroczyła 5°C.

WYKAZ POWIATÓW

Wykaz powiatów, w których nastąpiło przejście średniej dobowej temperatu-

ry powietrza przez próg 3°C i powiatów, w których nastąpiło przejście średniej dobowej temperatury powietrza przez próg 5°C, będzie publikowany codziennie, od 1 do ostatniego dnia lutego, na stronie internetowej Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowego Instytutu Badawczego, pod adresem: https://agrometeo.imgw.pl/kryterium_wczesniejszego_terminu_nawozenia.

PRZEPISY PRZEJŚCIOWE

Na wniosek Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi przyjęte rozporządzenie wprowadza przepisy przejściowe odnoszące się do dotychczasowych wyliczeń powierzchni/pojemności miejsc do przechowywania nawozów naturalnych oraz planowania nawożenia azotem. Zgodnie z § 2. przyjętego rozporządzenia:

1. W przypadku zbiorników do przechowywania nawozów naturalnych płynnych lub płyt do gromadzenia i przechowywania nawozów naturalnych stałych, których budowę lub przebudowę rozpoczęto, lub które nabyto przed dniem wejścia w życie rozporządzenia, obliczenia wymaganej pojemności lub powierzchni miejsc do przechowywania nawozów naturalnych wykonane na pod-

stawie przepisów dotychczasowych uznaje się za spełniające wymagania określone w rozdziale 1.4 w ust. 4–6 załącznika do rozporządzenia.

2. Plany nawożenia azotem albo obliczenia maksymalnych dawek azotu opracowane albo wykonane przed dniem wejścia w życie rozporządzenia na podstawie przepisów dotychczasowych zachowują ważność do dnia 31 grudnia 2023 r.

SZCZEGÓŁY

Więcej informacji nt. interpretacji przepisów programu azotanowego można znaleźć w pytaniach i odpowiedziach przygotowanych przez wiodące w sprawie Ministerstwo Infrastruktury. Są one dostępne pod adresem: <https://www.gov.pl/web/infrastruktura/pytania-i-odpowiedzi-do-programu-azotanowego>.

Podstawa prawna

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 31 stycznia 2023 r. w sprawie „Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu” (Dz.U. 2023 poz. 244).

Pełna treść rozporządzenia dostępna jest pod adresem: <https://dziennikustaw.gov.pl/DU/2023/244>.

INFORMACJE PAŃSTWOWEJ INSPEKCJI OCHRONY ROŚLIN I NASIENICTWA

Pamiętaj – szkolenia i sprawny sprzęt podstawą bezpiecznego stosowania środków ochrony roślin

Stosowanie środków ochrony roślin nierozdzielnie związane jest z możliwością wystąpienia zagrożeń dla ludzi, zwierząt i środowiska. Nieprawidłowo zastosowane środki ochrony roślin mogą prowadzić do braku oczekiwanego efektu lub nawet zniszczenia chronionych upraw.

Główny Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa zachęca wszystkie osoby stosujące środki ochrony roślin do regularnego zdobywania wiedzy m.in. poprzez udział w szkoleniach w zakresie środków ochrony roślin. Okres zimowy jest do tego znakomitą okazją. W tym

czasie jednostki prowadzące taką działalność organizują szkolenia, których programy uwzględniają wszystkie istotne zagadnienia dotyczące wymagań integrowanej ochrony roślin, środków ochrony roślin oraz ograniczania ryzyka związanego z ich stosowaniem. Uczestnicy szkoleń, poza wiedzą i wymianą poglądów, uzyskują również zaświadczenie o ukończeniu szkolenia.

Główny Inspektorat zachęca również, przed rozpoczęciem prac wiosennych, do zadbania o sprawność techniczną sprzętu wykorzystywanego do stosowania środków ochrony roślin.

Zapewnienie prawidłowej i precyzyjnej aplikacji środków ochrony roślin, bezpiecznej dla ludzi, zwierząt i środowiska wymaga zastosowania sprawnego technicznie i skalibrowanego sprzętu. Sprawność techniczna sprzętu weryfikowana jest podczas przeprowadzanych okresowo badań technicznych. Pierwsze badanie nowego sprzętu należy przeprowadzić nie później niż po upływie 5 lat od dnia jego nabycia, a kolejne – w przypadku opryskiwaczy polowych i sadowniczych – co 3 lata. Kalibracji sprzętu musi dokonać samodzielnie jego użytkownik.

Źródło: www.piorin.gov.pl

INFORMACJE KASY ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO

Zmiany w zasadach przyznawania zasiłku macierzyńskiego z tytułu przysposobienia/przyjęcia dziecka na wychowanie

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego informuje, że od dnia 1 lutego 2023 r. o zasiłek macierzyński mogą ubiegać się osoby objęte ubezpieczeniem społecznym rolników, które przysposobiły dziecko w wieku do 14. roku życia lub przyjęły na wychowanie w wieku do ukończenia 14. roku życia i wystąpiły do sądu opiekuńczego z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie jego przysposobienia.

Z 7./10. roku życia do 14. roku życia zmieniła się górna granica wieku dziecka przysposobionego/przyjętego na wychowanie, od której zależy uzyskanie prawa do zasiłku macierzyńskiego. Nie zmieniło się natomiast kryterium wieku dla dziecka przyjętego na wy-

chowanie w ramach niezawodowej rodziny zastępczej – nadal pozostaje do 7./10. roku życia.

Osobom, które w dniu 1 lutego 2023 r. nie pobierają zasiłku macierzyńskiego na dziecko/dzieci, które przysposobiły w wieku do ukończenia 14. roku życia/przyjęły na wychowanie w wieku do ukończenia 14. roku życia i wystąpiły do sądu opiekuńczego z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie jego przysposobienia, zasiłek macierzyński przyznaje się począwszy od 1 lutego 2023 r., jeżeli wniosek o ustalenie prawa do zasiłku macierzyńskiego zostanie złożony w terminie 3 miesięcy licząc od 1 lutego 2023 r. i nie później niż

w okresie przysługiwania zasiłku macierzyńskiego.

W przypadku złożenia wniosku po ww. terminie, nie później niż w okresie przysługiwania zasiłku macierzyńskiego prawo do zasiłku macierzyńskiego przyznaje się począwszy od miesiąca złożenia wniosku.

Podstawa prawna:

- ustawa z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. z 2023 r. poz.208),
- ustawa z dnia 7 października 2022 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2022 r. poz. 2140).

Utrzymywanie drobiu na własne potrzeby – warunki zwolnienia z rejestracji

Osoby, które utrzymują drób na własne potrzeby, nie muszą go rejestrować u Powiatowego Lekarza Weterynarii ani w Krajowej Bazie Danych Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

- Podstawa prawna
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie przenośnych chorób zwierząt oraz zmieniające i uchylające niektóre akty w dziedzinie zdrowia.
  - Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2022/1345 z dnia 1 sierpnia 2022 r. ustanawiające zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego

i Rady (UE) 2016/429 w odniesieniu do rejestracji i zatwierdzenia zakładów, w których utrzymywane są zwierzęta łądowe, a także pobierania, produkcji, przetwarzania lub przechowywania materiału biologicznego.

- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nakłada na każdy podmiot utrzymujący zwierzęta łądowe (w tym drób) obowiązek rejestracji.

W drodze odstępstwa państwa członkowskie mogą zwolnić z obowiązku rejestracji niektóre podmioty stwarzające nieistotne ryzyko dla zdrowia zwierząt lub zdrowia publicznego.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi podjęło prace legislacyjne, aby odstępstwo od przepisów unijnych mogło być zastosowane na gruncie krajowym.

UTRZYMYWANIE DROBIU NA WŁASNE POTRZEBY

Jeśli dana osoba przeznaczą jaja czy mięso pochodzące od własnego drobiu na własne potrzeby, będzie ona zwolniona z obowiązku rejestracji.

Do czasu przyjęcia odpowiednich przepisów MRiRW zaleca powstrzymanie się od rejestracji takiego drobiu.

Źródło: www.gov.pl

Zaproszenie do udziału w konkursie plastycznym KRUS

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego serdecznie zaprasza dzieci z terenów wiejskich do udziału w XIII Ogólnopolskim Konkursie Plastycznym dla Dzieci „Bezpiecznie na wsi mamy, niebezpiecznych substancji unikamy”.

Konkurs jest organizowany w ramach działań prewencyjnych na rzecz zapobiegania wypadkom

przy pracy i rolniczym chorobom zawodowym. Celem działania skierowanego do uczniów szkół podstawowych z terenów wiejskich jest promowanie pozytywnych zachowań związanych z pracą i zabawą dzieci na terenie gospodarstwa rolnego. Konkurs przebiega pod Honorowym Patronatem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi Henryka Kowalczyka, a współorganizatorami tego przedsięwzięcia są: Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Państwowa Inspekcja Pracy oraz Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa. Partnerem strategicznym Konkursu jest Agro Ubezpieczenia – Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych. Patronat medialny nad konkursem sprawują: TVP INFO, platforma infor-

macyjna AgroNews.com.pl, Gospodarz.pl – Twój Portal Rolniczy, Tygodnik Poradnik Rolniczy, Rolniczy Przegląd Techniczny, portal wiecirolnicze.pl oraz magazyn rolniczy Agro Profil.

Zadanie konkursowe polega na wykonaniu dwuwymiarowej pracy plastycznej w formacie A3, w dowolnej technice, obrazującej upowszechniane przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego sposoby zapobiegania skutkom niewłaściwego stosowania w gospodarstwie rolnym niebezpiecznych substancji, m.in. środków ochrony roślin, nawozów, paliw.

Sposób zgłaszania prac do konkursu oraz warunki uczestnictwa określa regulamin. Więcej informacji na temat organizacji działania można uzyskać we właściwej dla miejsca zamieszkania jednostce terenowej KRUS – dane kontaktowe znajdują się pod linkiem www.krus.gov.pl/niezbednik/mapa-krus/.

Autorzy najciekawszych prac na każdym etapie konkursu otrzymają nagrody ufundowane przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, współorganizatorów oraz patronów konkursu. Prace laureatów będą publikowane również w materiałach promulowanych przez Kasy.

Bezpiecznie z niebezpiecznymi substancjami

„Bezpiecznie z niebezpiecznymi substancjami” – to hasło nowej kampanii prewencyjnej Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, która ma na celu zapobieganie skutkom niewłaściwego stosowania i magazynowania w gospodarstwie rolnym niebezpiecznych substancji, np. środków ochrony roślin, nawozów, paliw itp. oraz popularyzowanie zasad ochrony środowiska naturalnego.

Intensyfikacja produkcji rolniczej, zmiany w technologii uprawy roślin i hodowli zwierząt spowodowały, że środki chemiczne zawierające wiele substancji toksycznych są stosowane i magazynowane w coraz większych ilościach. Każdy z tych preparatów niewłaściwie użyty, magazynowany czy transportowany może stanowić poważne zagrożenie dla ludzi i zwierząt, jak również negatywnie oddziaływać na inne organizmy żywe. Bagatelizowanie zasad bezpieczeństwa pracy podczas ich stosowania może zagrażać zdrowiu i życiu nie tylko rolników, ale także osób postronnych. Najgroźniejsze są zatrucia ostre wywołane jednorazowym wchłonięciem dużej dawki preparatu. Skutkiem oddziaływania tych substancji mogą być także zatrucia przewlekłe, powstające na skutek kumulowania się w organizmie małych dawek substancji niebezpiecznych przez dłuższy czas. Ich efektem są problemy zdrowotne ujawniające się po upływie nawet kilku czy kilkunastu lat, trudne

do identyfikacji i powiązania objawów z ekspozycją na działanie szkodliwych substancji w przeszłości.

10 ZASAD

BEZPIECZNEGO STOSOWANIA NIEBEZPIECZNYCH SUBSTANCJI:

- I. Pozyskuj niebezpieczne substancje zgodnie z prawem z legalnych źródeł.
- II. Zapoznaj się z etykietą produktu i stosuj się do zamieszczonych na niej zaleceń.
- III. Magazynuj niebezpieczne substancje zgodnie ze wskazaniami producentów i dostawców, w odpowiednich miejscach i na właściwym podłożu, z dala od źródeł wody, oddziaływania skrajnych temperatur, promieni słonecznych i opadów atmosferycznych.
- IV. Oznakuj miejsca przechowywania niebezpiecznych substancji.
- V. Ogranicz dostęp do niebezpiecznych substancji osobom postronnym, np. dzieciom.
- VI. Wykorzystuj niebezpieczne substancje zgodnie ze wskazaniami i w dawkach zalecanych przez producenta.
- VII. Stosuj środki ochrony indywidualnej podczas kontaktu z substancjami niebezpiecznymi.
- VIII. Po użyciu niebezpiecznych substancji zutylizuj ich resztki wraz z opakowaniem, zgodnie z instrukcją.
- IX. Informuj osoby postronne o miejscach, w których zastosowano niebezpieczne preparaty.

X. Poznaj zasady postępowania na wypadek przypadkowego kontaktu, spożycia, zatrucia niebezpieczną substancją.

Poprzez kampanię „Bezpiecznie z niebezpiecznymi substancjami” Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego włącza się w upowszechnianie wśród mieszkańców wsi wiedzy o zagrożeniach związanych z transportem, magazynowaniem i stosowaniem tych substancji, a także sposobach ochrony środowiska naturalnego.

Dużą uwagę będziemy poświęcać ochronie dzieci oraz innych osób przebywających na terenie gospodarstw rolnych przed szkodliwym oddziaływaniem np. środków ochrony roślin, nawozów, paliw, właściwemu postępowaniu z opakowaniami po tych substancjach oraz zapobieganiu ich niekontrolowanemu przedostawaniu się do wody i gruntu. Służyć temu będą szkolenia dla rolników i członków ich rodzin, pogadanki prewencyjne w szkołach, konkursy, a także stoiska informacyjno-prewencyjne Kasy wystawiane podczas konferencji, targów i innych imprez dla rolników w całej Polsce. O wszystkich planowanych wydarzeniach w ramach prowadzonej kampanii Kasa będzie informować na swojej stronie internetowej, jak również poprzez Kalendarz Wydarzeń Prewencyjnych.

Źródło: www.krus.gov.pl

Szerszy zakres czynności świadczonych przez pomocnika rolnika – obywatela Ukrainy

Od dnia 28 stycznia 2023 r. pomocnik rolnika, będący obywatelem Ukrainy w okresie legalnego pobytu na terytorium Polski, może wykonywać w gospodarstwie rolnika wszystkie czynności związane z prowadzeniem działalności rolniczej w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej albo pozostające w związku z wykonywaniem tych czynności.

Zatem pomoc świadczona przez takiego pomocnika rolnika nie jest ograniczona jedynie do czynności związanych z pomocą przy zbiorach owoców, warzyw, tytoniu, chmielu, ziół i roślin zielarskich.

Nieziemnym natomiast pozostaje, aby zakres czynności wykonywanych przez pomocnika rolnika został określony w zawieranej z rolnikiem umowie o pomocy przy zbiorach. Obowiązujące od dnia 28 stycznia 2023 r. nowe regulacje prawne dotyczą wyłącznie obywateli

Ukrainy, których pobyt na terytorium Polski jest uznawany za legalny na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa. Pobyt tych osób, na podstawie ww. przepisu przypada w okresie 18 miesięcy licząc od dnia 24 lutego 2022 r.

Wyjazd obywatela Ukrainy z terytorium Polski na okres powyżej 30 dni, a także korzystanie przez obywatela Ukrainy z ochrony czasowej na terenie innego niż Polska państwa członkowskiego Unii Europejskiej przyznanej z powodu działań wojennych prowadzonych na terytorium Ukrainy pozbawia go uprawnienia legalnego pobytu na terytorium Polski na podstawie art. 2 ust. 1 ww. ustawy.

UWAGA!

W stosunku do obywateli Ukrainy, którzy nie spełniają powyższych warunków, a także do obywateli Polski

oraz innych państw nadal obowiązują ograniczenia w zakresie świadczonej pomocy, jak i katalogu produktów, przy zbiorze których mogą świadczyć pomoc w oparciu o umowę o pomocy przy zbiorach, a także obowiązuje limit czasu trwania tych umów tj. do 180 dni w danym roku kalendarzowym.

Podstawa prawna:

- art. 1 pkt 19 ustawy z dnia 13 stycznia 2023 r. o zmianie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2023 r. poz. 185)
- art. 2 ust. 1, art. 11, art. 40 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2023 r. poz. 103, z późn. zm.)
- art. 91a-91f ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2023 r. poz. 208)

SMAKI ZAMKNIĘTE W SŁOIKU

Cukinia w curry

Składniki na zalewę:

- 1 szklanka octu 10%
- 2 szklanki cukru
- 6 szklanek wody
- 2 łyżki soli
- 3 ząbki czosnku zetrzeć
- 1 przyprawa curry

Z tych składników zagotować zalewę.

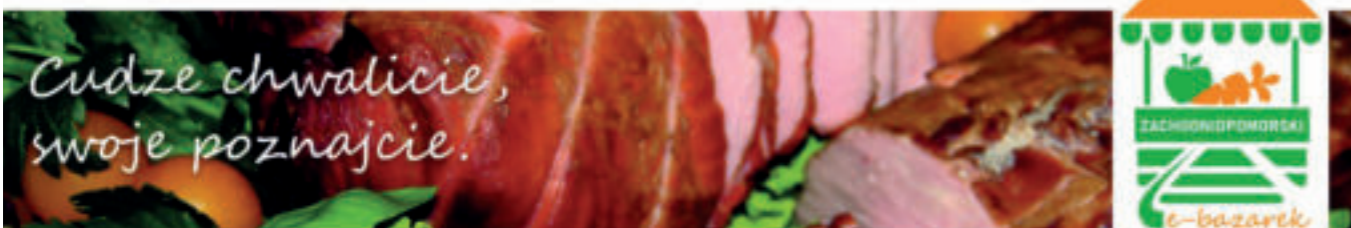
2,5 kg cukinii obrać ze skóry, wydrążyć gniazda nasienne i pokroić w grubsze paski. Do przygotowanych słoików włożyć liść selera, plaster cebuli i nasiona gorczyca a następnie ułożyć dosyć ciasno pokrojoną cukinię i zalać zalewą słoiki. Następnie pasteryzować około 3–5 minut. Gorące słoiki wyjąć i odwrócić dnem do góry przykryć ręcznikiem do ostygnięcia.

PRZEPIS

Smacznego życzy autorka przepisu pani Małgorzata Nowakowska.

Administratorem danych osobowych jest Zachodniopomorska Izba Rolnicza, ul. Chmielewskiego 22a, 70-028 Szczecin (dalej: ZIR). Informacja o ochronie danych osobowych w ZIR: <https://www.zir.pl/rodo>

zachodniopomorskiebazarek.pl

Stworzona z myślą o rolnikach i konsumentach strona internetowa zachodniopomorskiebazarek.pl oferuje możliwość tworzenia krótkich łańcuchów dostaw pomiędzy producentami a konsumentami. To doskonała, bezpłatna promocja rolników, producentów regionalnej i ekologicznej żywności, usługodawców, twórców rękodziela oraz kół gospodyń wiejskich. I okazja dla konsumenta – na zakup w cenach producenta, bez dodatkowej marży.

ROLNIKU SKORZYSTAJ!

- ✓ bezpłatna rejestracja
- ✓ darmowa promocja

KONSUMENCIE SKORZYSTAJ!

- ✓ ciekawe oferty z Twojej okolicy
- ✓ zapomnij o marży, kupuj bez pośredników: od producenta - do konsumenta

JAK SIĘ ZGŁOSIĆ?

Rejestracja na stronie: zachodniopomorskiebazarek.pl
e-mail: zachodniopomorskiebazarek@zodr.pl
tel. 91 561 37 00

ROLNIKU... PRZEDSIĘBIORCO!

Zachęcamy do umieszczania w naszym „Echu Zachodniopomorskiej Wsi...” swoich reklam! Docieramy jako **bezpłatny** miesięcznik do rolników, instytucji okołorolniczych, szkół i urzędów.

Warto – ceny bardzo przystępne!

Szczegóły:

tel. 91 484 40 72, e-mail: izba@zir.pl

tel. 94 346 05 14, e-mail: koszalin@zir.pl

UWAGA!

**ZAMÓW
REKLAMĘ
JUŻ TERAZ!**

Wyroby tradycyjne

Rolniczy Handel Detaliczny
Gospodarstwo Rolne
Renata i Jerzy Sara

Glinki Mokre 24 • 64-965 Okonek
tel: +48 726 503 793, +48 607 784 438
renata.sara@onet.eu

ZAPRASZAMY DO KONTAKTU

OFERTA HANDLOWA

Gospodarstwo Rolne Ferma Drobiu oferuje sprzedaż jaj z chowu ściółkowego oraz wolno wybiegowego dla klientów indywidualnych i hurtowych. Stosowany u nas system chowu kur niosek gwarantuje wysoką jakość i smak jaj, które są bardzo powszechnym i częstym składnikiem naszego menu. Doskonała jakość naszych jaj to zasługa kur, które karmione są paszami wyprodukowanymi ze zbóż naszego gospodarstwa. W 2019 r. powiększyliśmy swoją produkcję o nowo wybudowany kurnik, w którym zastosowano najnowocześniejszy system chowu kur niosek na wolnym wybiegu.

Cały proces produkcji jest pod stałą kontrolą weterynaryjną oraz przestrzegamy rygorystycznego systemu kontroli jakości jaj przeznaczonych do sprzedaży.

Jaja konsumpcyjne sprzedajemy w opakowaniach po 10, 12, 30 szt. Ofertę kierujemy do właścicieli sklepów spożywczych, cukierni, restauracji, barów, zakładów żywienia zbiorowego, placówek pomocy społecznej, szpitali.

Jaja dostarczane są przez Zakład Pakowania Jaj Mariusz Rydzkowski, który własnym transportem dowozi je w odległości do ok. 200 km gwarantując niezawodną jakość i świeżość.

KLASY WAGOWE JAJ:

- XL (73 g i więcej)
- L (63–73 g)
- M (53–63 g)
- S (50–55 g)

KONTAKT

Gospodarstwo Rolne Ferma Drobiu Witold Rydzkowski
ul. Połczyńska 6, 78-220 Tychowo
tel. +48 606 685 993

TOWARZYSTWO
UBEZPIECZEN WZAJEMNYCH

T U W

Pomorskie Biuro Regionalne z siedzibą w Koszalinie
ul. Słowiańska 5, 75-846 Koszalin
T. +48 94 342 03 90, e-mail: koszalin@tuw.pl

Oddział w Szczecinie
ul. Poczтовая 12, 70-360 Szczecin
T. +48 91 484 99 67, e-mail: szczecin@tuw.pl

DOM ASSISTANCE W PAKIECIE UBEZPIECZEŃ ROLNYCH TOWARZYSTWA UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH „TUW”

Dom Assistance zapewnia szeroki zakres usług gwarantujących pomoc w przypadku różnych zdarzeń losowych takich jak: nieszczęśliwy wypadek, nagłe zachorowanie, pożar, zalanie na skutek pękniętej rury, włamanie czy rozładowany akumulator w samochodzie. W takich sytuacjach może okazać się, że wsparcie medyczne lub specjalistyczna pomoc wykwalifikowanego fachowca jest równie istotna jak odszkodowanie.

Pomoc Dom Assistance jest oferowana przez TUW „TUW” jako uzupełnienie do ubezpieczeń pakietu „Bezpieczna Zagroda”, czyli przy jednoczesnym zawarciu dobrowolnego ubezpieczenia budynku mieszkalnego lub dobrowolnego ubezpieczenia ruchomości domowych i stałych elementów wykończeniowych. Dom Assistance może stanowić także rozszerzenie ochrony zapewnionej na podstawie obowiązkowego ubezpieczenia budynku mieszkalnego wchodzącego w skład gospodarstwa rolnego. Usługi pomocowe Dom Assistance są zapewniane przez cały okres ubezpieczenia wskazany w danej umowie ubezpieczenia.

Ubezpieczenie Dom Assistance jest oferowane w dwóch wariantach: Standard i Premium, które różnią się zakresem usług i wysokością sumy ubezpieczenia. W wariantcie Standard Ubezpieczony w razie potrzeby otrzyma pomoc medyczną w postaci wizyty lekarza i/lub pielęgniarki w przypadku wystąpienia nagłego zachorowania lub nieszczęśliwego wypadku. Oferujemy także szereg usług pomocy domowej w razie nieszczęśliwego zdarzenia w miejscu zamieszkania: pomoc specjalistów (ślusarza, hydraulika, technika urządzeń i instalacji grzewczych, elektryka, dekarza, szklarza i stolarza), naprawę sprzętu audio-video, naprawę sprzętu AGD znajdującego się w miejscu ubezpieczenia, naprawę komputera stacjonarnego z monitorem lub laptopa, a także awaryjne otwarcie drzwi przez ślusarza w przypadku braku możliwości dostania się do domu i nieograniczony dostęp do Infolinii: medycznej, weterynaryjnej, domowej i ogrodniczej. Ponadto w obu wariantach zapewniamy pomoc przy uruchomieniu samochodu unieruchomionego na skutek rozładowania akumulatora lub zamrznięcia paliwa.

Wariant Premium obejmuje ochroną zakres wskazany w wariantcie Standard oraz dodatkowo udzielona zostanie pomoc w następujących sytuacjach: dostarczenie leków i sprzętu medyczno-rehabilitacyjnego, opiekę nad dziećmi i osobami niesamodzielnymi oraz opiekę nad zwierzętami, transport medyczny, dozór mienia,

transport ocalałego mienia, transport i zakwaterowanie w hotelu w przypadku, gdy mieszkanie/dom w związku ze zdarzeniem losowym nie nadaje się do zamieszkania. W ramach tego wariantu oferujemy także usługę concierge, czyli asystenta, który np. zarezerwuje bilety, hotel, restaurację lub zorganizuje dostawę kwiatów.

Wszystkie świadczenia Dom Assistance są realizowane przez Centrum Alarmowe na podstawie telefonicznego zgłoszenia. Centrum Alarmowe działa całodobowo we wszystkie dni tygodnia, z dniami świątecznymi włącznie. Można zatem w wygodny sposób, o każdej porze dnia i nocy, zgłosić potrzebę pomocy.

Dom Assistance to bardzo praktyczne ubezpieczenie, które wzmacnia poczucie naszego bezpieczeństwa i sprawia, że otrzymamy pomocną dłoń wtedy, kiedy będziemy jej najbardziej potrzebować. Dlatego z głębokim przekonaniem zachęcamy Państwa do korzystania z usług zapewnionych w ramach tego ubezpieczenia.

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” zaprasza do swoich jednostek terenowych i agentów na terenie całego kraju. Więcej informacji znajdą Państwo na stronie internetowej www.tuw.pl

www.tuw.pl

Informacja stanowi materiał promocyjny Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” z siedzibą: 02-793 Warszawa, ul. Raabego 13